

66

EVALUATIE PILOT UITSTALLINGENBELEID

ZIJLSTRAAT EN GENERAAL CRONJÉSTRAAT
HAARLEM

Amsterdam, 31 oktober 2018

EVALUATIE PILOT UITSTALLINGENBELEID

Een evaluatie en verkenning van de pilot
uitstallingenbeleid in de Zijlstraat en Generaal
Cronjestraat te Haarlem

in opdracht van de gemeente Haarlem

Marlot van Dijken
Maud Muselaers
Farzad Ghaus

Stad & Co
Prins Hendrikkade 48-N
1012 AC Amsterdam
+31 (0)20 260 2626
info@stadenco.nl

Samen de stad
mooier maken.

Postbus 11100
1001 GC Amsterdam

Inhoudsopgave

Samenvatting

1 Inleiding	6
2 Onderzoeksopzet	8
2.1 Onderzoeksvragen	8
2.2 Opzet ondernemersenquête	8
2.3 Opzet bestuursinterviews	9
2.4 Input veiligheid en openbare ruimte	9
3 Bevindingen ondernemersenquête	11
3.1 Bekendheid en deelname	11
3.2 Evaluatie pilotperiode	13
3.3 Verkenning blijvend opheffen uitstallingenverbod	18
4 Bevindingen bestuursinterviews en handhaving	20
4.1 Evaluatie pilotperiode	20
4.2 Verkenning blijvend opheffen uitstallingenverbod	22
5 Conclusies en aanbevelingen	25
5.1 Conclusies	25
5.2 Aanbevelingen	26
Bijlage 1: Vragenlijsten ondernemers	28
Bijlage 2: Topiclijst bestuursinterview	38
Bijlage 3: Input veiligheid en openbare ruimte	39

Samenvatting

Methode, respons en betrouwbaarheid

Dit onderzoek bestaat uit een evaluatie van de pilot uitstallingen in de Zijlstraat en de Generaal Cronjéstraat en een verkenning van het draagvlak voor het blijvend opheffen van het uitstallingsverbod in deze straten. Hiertoe hebben we een enquête uitgezet onder alle ondernemers, gesproken met de besturen van de twee winkeliersverenigingen en input verzameld van de afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare Ruimte van de gemeente Haarlem. Iedere ondernemer uit de Zijlstraat en de Generaal Cronjéstraat is in de gelegenheid gesteld om deel te nemen aan het onderzoek. In totaal hebben 85 ondernemers deelgenomen aan de enquête; zowel de Zijlstraat als in de Cronjéstraat betreft dit ongeveer de helft van de ondernemers. Hoewel we niet zeker weten of degenen die hebben deelgenomen dezelfde mening zijn toegedaan als degenen die niet deelnamen, geeft de hoge respons wel het vertrouwen dat de resultaten representatief zijn.

Resultaten

De ondernemers zijn overwegend positief over de pilot uitstallingen en een meerderheid in zowel de Cronjéstraat (71%) als in de Zijlstraat (59%) geeft aan in de toekomst gebruik te willen maken van het plaatsen van uitstallingen.

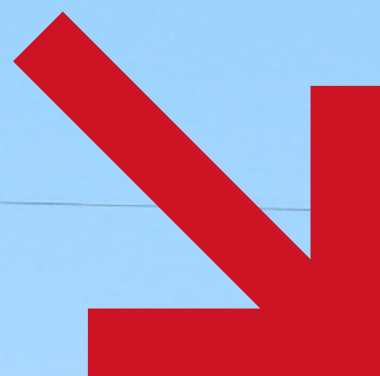
De belangrijkste reden om van de uitstallingen gebruik te willen maken is voor de ondernemers uit de Zijlstraat de bijdrage aan een hogere omzet (73%). Voor ondernemers uit de Cronjéstraat is de bijdrage aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat (41%) minstens zo belangrijk als de bijdrage aan een hogere omzet (38%). Bij de belangrijkste reden om niet mee te doen geven ondernemers aan dat het niet past bij het product en/of de uitstraling van de winkel. Kijkend naar verkeersveiligheid, vindt het merendeel van de ondernemers dat de uitstallingen geen invloed hebben op de veiligheid voor voetgangers, fietsers of automobilisten. De ondernemers die aangeven dat het minder veilig wordt voor met name voetgangers, verwijzen naar externe factoren die de veiligheid beïnvloeden. Kijkend naar de openbare ruimte geven de ondernemers aan dat er weinig invloed is van de uitstallingen op aspecten als toegankelijkheid en ruimte en overzichtelijkheid. Wel vinden ondernemers dat de uitstallingen de netheid en sfeer en uitstraling van de straat verbeteren.

Genoemde onderzoeksresultaten worden bevestigd door de bestuursleden van beide winkeliersverenigingen. Ook zij zijn positief over de pilot en zien het verbod op uitstallingen graag (blijvend) opgeheven. Wel vragen zij aandacht voor de, in hun ogen, onduidelijke regelgeving omtrent uitstallingen, het belang van heldere communicatie en de verschillen binnen en tussen winkelstraten. Tot slot zijn er bij de afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare ruimte tijdens de pilotperiode geen meldingen binnengekomen over onveilige situaties.

Aanbevelingen

We adviseren de gemeente om het verbod op uitstallingen blijvend op te heffen in de Zijlstraat en Generaal Cronjéstraat. Heldere, gebiedsgerichte regelgeving en duidelijke communicatie dragen bij aan een groter draagvlak voor het uitstallingsbeleid. Op deze manier weet iedere ondernemer wat toegestaan is, wat niet en waarom niet.

INLEIDING

1 Inleiding

Aanleiding

Om Haarlem een aantrekkelijke winkelstad te laten zijn voor bewoners en bezoekers, is het van belang dat de uitstraling van de openbare ruimte goed is en de druk op de openbare ruimte zoveel mogelijk wordt beperkt. Hiertoe is in maart 2015 door de Haarlemse gemeenteraad het uitstallingsbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen dat in bepaalde winkelstraten een uitstalverbod geldt en in overige straten beperkt uitgestald mag worden. In de straten waar het uitstalverbod geldt (o.a. de Zijlstraat en de Generaal Cronjéstraat), wordt een goede doorstroming (voetgangers en overig verkeer), een rustiger straatbeeld en een verbeterde uitstraling gewenst.

Op verzoek van de gemeenteraad is de gemeente in 2016 in gesprek gegaan met een afvaardiging van ondernemers uit de Zijlstraat. Bij de ondernemers in de Zijlstraat leefde de wens om juist wél uitstallingen te plaatsen, om de winkelstraat aantrekkelijker te maken voor het winkelend publiek. Ditzelfde gold voor de ondernemers uit de Generaal Cronjéstraat in Haarlem Noord.

In november 2017 heeft de gemeenteraad besloten dat van januari tot juli 2018 een pilot van kracht zou zijn in de Zijlstraat en de Cronjéstraat die het plaatsen van uitstallingen toestaat. Gezien de langdurige winter hebben de ondernemers pas vanaf mei gebruik kunnen maken van deze vrijstelling voor het plaatsen van uitstallingen. Op verzoek van de Winkeliersvereniging Cronjé is de pilot verlengd tot oktober 2018.

Onderzoek

De pilot, die het plaatsen van uitstallingen in de Zijlstraat en Generaal Cronjéstraat tijdelijk toestaat, is in september en oktober 2018 geëvalueerd. De opzet en bevindingen van deze evaluatie bespreken we in dit verslag.

Er is onderzoek gedaan naar de ervaringen van de ondernemers en de gevolgen van het toestaan van uitstallingen voor het gebruik van de openbare ruimte en de veiligheid. Binnen de evaluatie zijn drie vragen onderzocht die betrekking hebben op zowel de Zijlstraat als de Generaal Cronjéstraat:

1. Welke effecten op de verkeersveiligheid zijn tijdens de pilotperiode waargenomen?
2. Welke effecten op de openbare ruimte zijn tijdens de pilotperiode waargenomen?
3. Hoeveel ondernemers hebben gebruik gemaakt van de pilot en wat is het draagvlak voor het blijvend opheffen van het uitstallingsverbod?

De keuze omtrent het (blijvend) opheffen van het uitstallingsverbod kan alleen gemaakt worden op basis van gedegen informatie. Hoe kijken de ondernemers tegen het (blijvend) opheffen aan? Wat zijn de argumenten, de zorgen en de verwachte baten?

Het evaluatieonderzoek naar de pilot uitstallingen hebben we op integrale wijze uitgevoerd, waarbij we zowel ondernemers als handhavers hebben gehoord. Belangrijk bij de interpretatie van de bevindingen van de enquêtes en de interviews, in hoofdstukken 3 en 4, is dat er verschillen zijn tussen de twee onderzochte winkelstraten. Naast de algemene patronen is het daarom van groot belang om deze verschillen in het achterhoofd te houden bij het trekken van conclusies. We komen hier in hoofdstuk 5, het afsluitende hoofdstuk, op terug.

ONDERZOEKS OPZET

Glas in lood

2 Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestaat uit drie onderdelen: een enquête onder ondernemers, een verdiepend gesprek met de bestuursleden van beide winkeliersverenigingen en een analyse van handavings- en verkeersgegevens. We lichten nu elk van deze onderdelen toe, waarna we de bevindingen beschrijven in de hoofdstukken die daarop volgen.

2.1 Onderzoeksvragen

Binnen de evaluatie zijn drie vragen onderzocht die betrekking hebben op zowel de Zijlstraat als de Generaal Cronjéstraat:

1. Welke effecten op de verkeersveiligheid zijn tijdens de pilotperiode waargenomen?
2. Welke effecten op de openbare ruimte zijn tijdens de pilotperiode waargenomen?
3. Hoeveel ondernemers hebben gebruik gemaakt van de pilot en wat is het draagvlak voor het blijvend opheffen van het uitstallingenverbod?

Onderzoeksvraag 1, 2 en 3 zullen beantwoord worden aan de hand van de enquêteresultaten en de resultaten van de gesprekken met de bestuursleden van de winkeliersverenigingen. Onderzoeksvraag 1 en 2 zullen ten slotte aangevuld worden met vrijgegeven waarnemingen van de afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare Ruimte.

2.2 Opzet ondernemersenquête

We hebben online een enquête afgenomen bij ondernemers in beide winkelstraten: de Zijlstraat en de Generaal Cronjéstraat. De vragen in beide enquêtes zijn deels door ons zelf opgesteld, en deels gebaseerd op relevant eerder uitgevoerd onderzoek. De inhoud van de enquêtes, de formulering van de vragen, alsook de introductieteksten, zijn afgestemd met de opdrachtgever en de bestuursleden van de winkeliersverenigingen. Deelname aan de enquête kon digitaal via researchnet. Na de inhoudelijke vragen werd een aantal korte vragen gesteld over de achtergrond van de respondent. In bijlage 1 zijn de volledige vragenlijsten van beide enquêtes terug te vinden.

Werving ondernemers

Halverwege september 2018 zijn alle ondernemers in beide winkelstraten uitgenodigd om aan de enquête deel te nemen. In de Generaal Cronjéstraat is een oproep geplaatst op Chainels: een online platform waarmee ondernemers onderling communiceren. In de Zijlstraat heeft de voorzitter van de winkeliersvereniging een mail gestuurd naar alle ondernemers uit de straat.

Eind september 2018 zijn alle ondernemers uit de Generaal Cronjéstraat en de Zijlstraat eenmaal persoonlijk benaderd door een medewerker van Stad & Co. Ter plekke is de enquête afgenomen of is er een flyer achtergelaten met de directe link naar de digitale enquête. Deze link gaf de ondernemers de mogelijkheid om de enquête in hun eigen tijd in te vullen. Op deze manier hebben we alle ondernemers in de twee straten in de gelegenheid gesteld om aan de evaluatie deel te nemen. Naast de mening van de pilotdeelnemers zijn ook de meningen van de niet-deelnemers achterhaald. In totaal hebben 85 ondernemers aan het onderzoek deelgenomen. Van de 59 ondernemers uit de Zijlstraat hebben 29 ondernemers deelgenomen aan de enquête. Dit is een respons van 49%. Van de 110 ondernemers uit de Generaal Cronjéstraat hebben 56 ondernemers deelgenomen aan de enquête. Dit is een respons van 51%. In beide straten heeft dus ongeveer de helft van de ondernemers deelgenomen. Dit is een hogere respons dan gebruikelijk bij dit soort onderzoek. Hoewel we niet zeker weten of degenen die hebben deelgenomen dezelfde mening zijn toegedaan als degenen die niet deelnamen, geeft de hoge respons wel het vertrouwen dat de resultaten representatief zijn.

Onderwerpen ondernemers enquête

De enquête voor ondernemers bestond uit de volgende onderdelen: bekendheid met het beleid en de pilot, deelname aan de pilot, evaluatie (van de pilotperiode), toekomst (verkenning van het blijvend opheffen van het uitstallingsverbod), en achtergrondinformatie over de deelnemer. De belangrijkste inhoudelijke onderwerpen staan in onderstaand kader vermeld.

- Bekendheid met het uitstallingsbeleid (2015)
- Bekendheid met de pilot uitstallingen (2018)
- Deelname aan de pilot
- Belangrijkste reden(en) om wel of niet mee te doen aan de pilot
- Invloed van uitstallingen op omzet
- Invloed van uitstallingen op verkeersveiligheid
- Invloed van uitstallingen op openbare ruimte
- Algemene ervaring met het plaatsen van uitstallingen
- Overweging om wel/geen uitstallingen te plaatsen in de toekomst
- Opmerkingen en suggesties

2.3 Opzet bestuursinterviews

We hebben met bestuursleden van elk van de twee winkeliersverenigingen verdiepende gesprekken gevoerd. Op 2 oktober 2018 is er een uur gesproken met de bestuursleden van de Generaal Cronjéstraat. Op 4 oktober 2018 is er een uur gesproken met een bestuurslid van de Zijlstraat. Doel van deze interviews was enerzijds om de resultaten van de enquête te toetsen en te onderbouwen en anderzijds om de bestuursleden de kans te bieden om hun eigen mening en/of die van hun achterban met ons te delen. In bijlage 2 staat een overzicht van de besproken onderwerpen (topics).

2.4 Input afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare Ruimte

Voor het beantwoorden van onderzoeksvragen 1 en 2 hebben we tevens gebruik gemaakt van de meldingen die bij de gemeente (afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare Ruimte) zijn binnengekomen, alsook hun eigen waarnemingen en ervaringen. Deze gegevens zijn (geanonimiseerd) door gemeente Haarlem aan Stad & Co beschikbaar gesteld en hebben betrekking op de openbare ruimte en het verkeer. Omdat de ontvangen input zeer beperkt is gebleken, worden de resultaten hiervan samen met de resultaten uit de bestuursinterviews in hoofdstuk 4 gepresenteerd. In bijlage 3 staat een overzicht van de ontvangen input.

BEVINDINGEN ONDERNEMERSENQUÊTE

3 Bevindingen ondernemersenquête

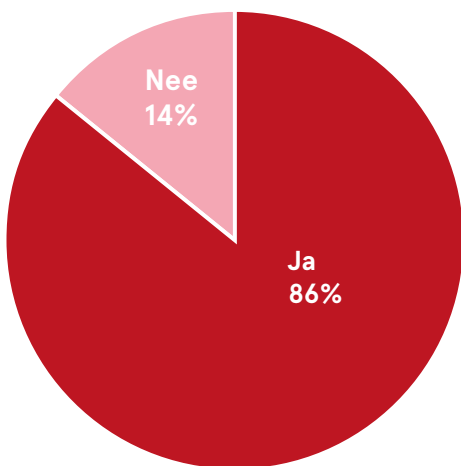
In dit hoofdstuk worden de belangrijkste bevindingen van de ondernemersenquête gepresenteerd. Van de 59 ondernemers uit de Zijlstraat hebben 29 ondernemers deelgenomen aan de enquête. Dit is een respons van 49%. Van de 110 ondernemers uit de Generaal Cronjéstraat hebben 56 ondernemers deelgenomen aan de enquête. Dit is een respons van 51%.

3.1 Bekendheid en deelname

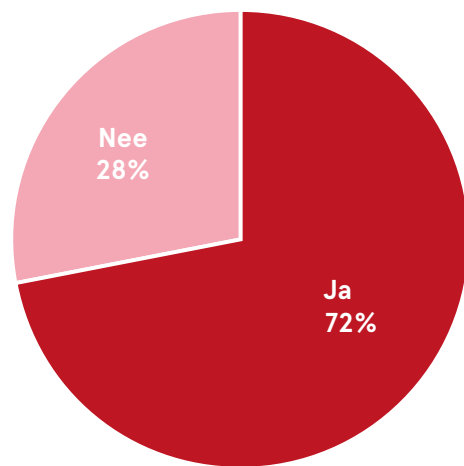
In dit hoofdstuk geven we een overzicht van het aantal respondenten dat bekend is met het uitstallingsbeleid (van kracht sinds 2015) en met de pilot uitstallingen (van start sinds begin 2018). Ook is er gekeken naar hoeveel van hen daadwerkelijk gebruik hebben gemaakt van de pilot uitstallingen.

Bekendheid met uitstallingsbeleid

Uit de enquête komt naar voren dat een ruime meerderheid van de respondenten bekend is met het uitstallingsbeleid. In de Zijlstraat is dat 72% van de respondenten en in de Cronjéstraat 86% (zie figuur 1 en 2).

Figuur 1: Bekendheid met het uitstallingsbeleid in de Generaal Cronjéstraat

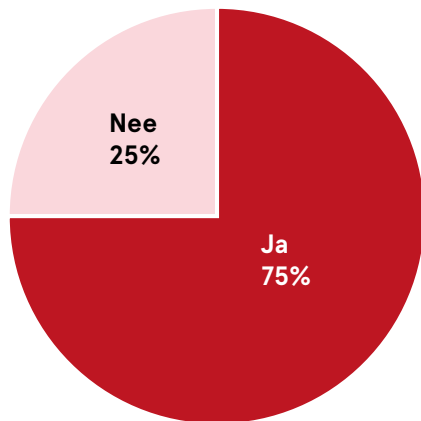

Figuur 2: Bekendheid met het uitstallingsbeleid in de Zijlstraat

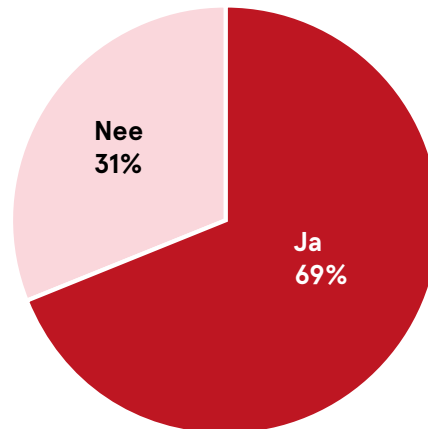

Bekend met pilot uitstallingen

Een ruime meerderheid (weliswaar iets minder dan bij de vorige vraag) van de respondenten geeft aan bekend te zijn met de pilot uitstallingen. Respectievelijk 69% van de respondenten uit de Zijlstraat en 75% uit de Cronjéstraat is bekend met de pilot (zie figuur 3 en 4).

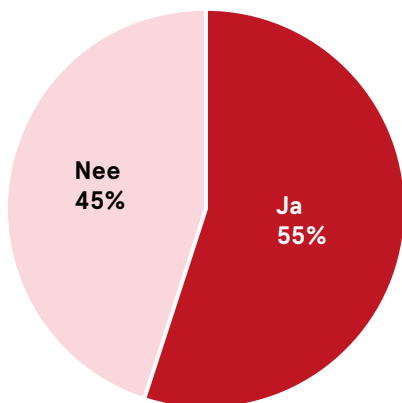
Figuur 3: Bekendheid met de pilot uitstallingen in de Generaal Cronjéstraat

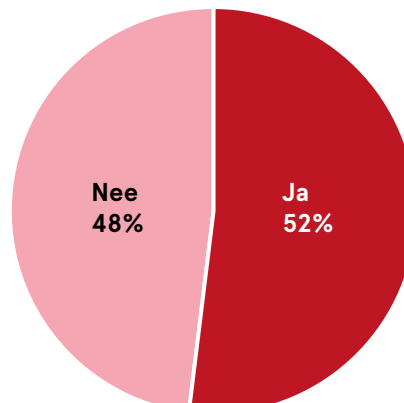
Figuur 4: Bekendheid met de pilot uitstallingen in de Zijlstraat

Deelname pilot uitstallingen

In beide straten geeft iets meer dan de helft van de respondenten aan gebruik te hebben gemaakt van het tijdelijk plaatsen van uitstallingen: 52% van de respondenten uit de Zijlstraat en 55% uit de Cronjéstraat (zie figuur 5 en 6).

Figuur 5: Deelname aan de pilot uitstallingen in de Generaal Cronjéstraat

Figuur 6: Deelname aan de pilot uitstallingen in de Zijlstraat

3.2 Evaluatie pilotperiode

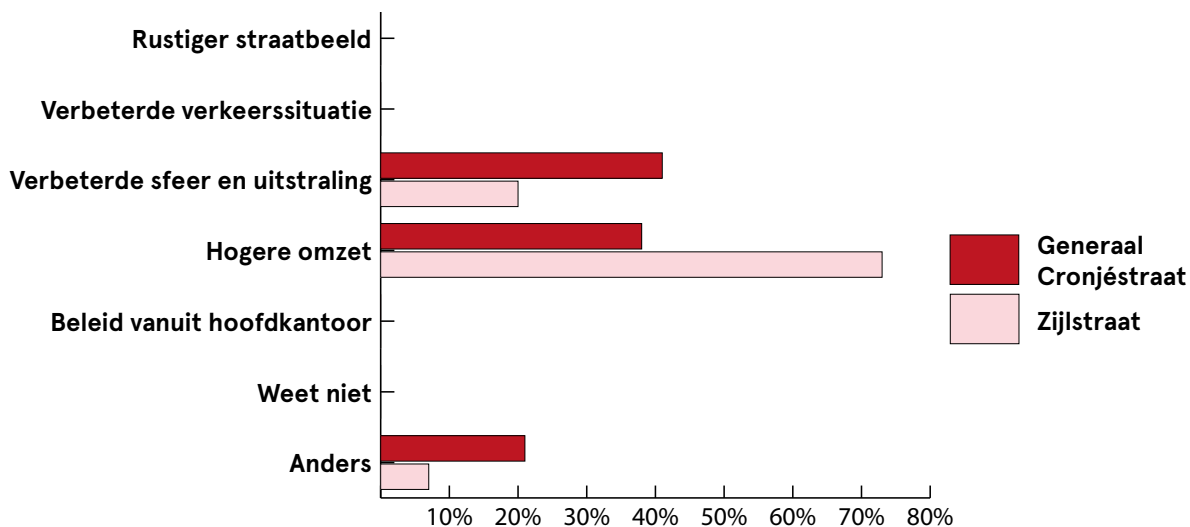
De nadruk van het eerste deel van de enquête ligt op het evalueren van de pilotperiode. Waarom maken de ondernemers wel of geen gebruik van de mogelijkheid om uitstallingen te plaatsen? En wat zijn hun ervaringen met het plaatsen van uitstallingen?

Redenen voor deelname pilot

De respondenten (de meerderheid, zie figuur 5 en 6) die deel hebben genomen aan de pilot is gevraagd naar de redenen voor deelname. De belangrijkste reden om wél gebruik te maken van de mogelijkheid om uitstallingen te plaatsen verschilt sterk tussen beide straten.

Van de deelnemende respondenten uit de Zijlstraat geeft de meerderheid (73%) aan dat het plaatsen van uitstallingen bijdraagt aan een hogere omzet. In de Cronjéstraat is de bijdrage aan een hogere omzet volgens deze respondenten de tweede belangrijkste reden die wordt genoemd, namelijk door 38% van de respondenten. De reden die iets belangrijker wordt geacht door de deelnemende respondenten uit de Cronjé (41%) is namelijk dat uitstallingen bijdragen aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat. Dit argument wordt door enkel 20% van de respondenten uit de Zijlstraat genoemd, en is de tweede belangrijkste reden (zie figuur 7).

Een andere veelgenoemde reden om gebruik te maken van het plaatsen van uitstallingen is ter bevordering van de zichtbaarheid en herkenbaarheid van de ondernemer. Deze reden werd door zes deelnemende respondenten (21%) genoemd uit de Cronjéstraat, en één respondent (7%) uit de Zijlstraat bij de antwoordmogelijkheid 'anders'. Dit argument zou je indirect kunnen zien als een factor die bijdraagt aan een hogere omzet.

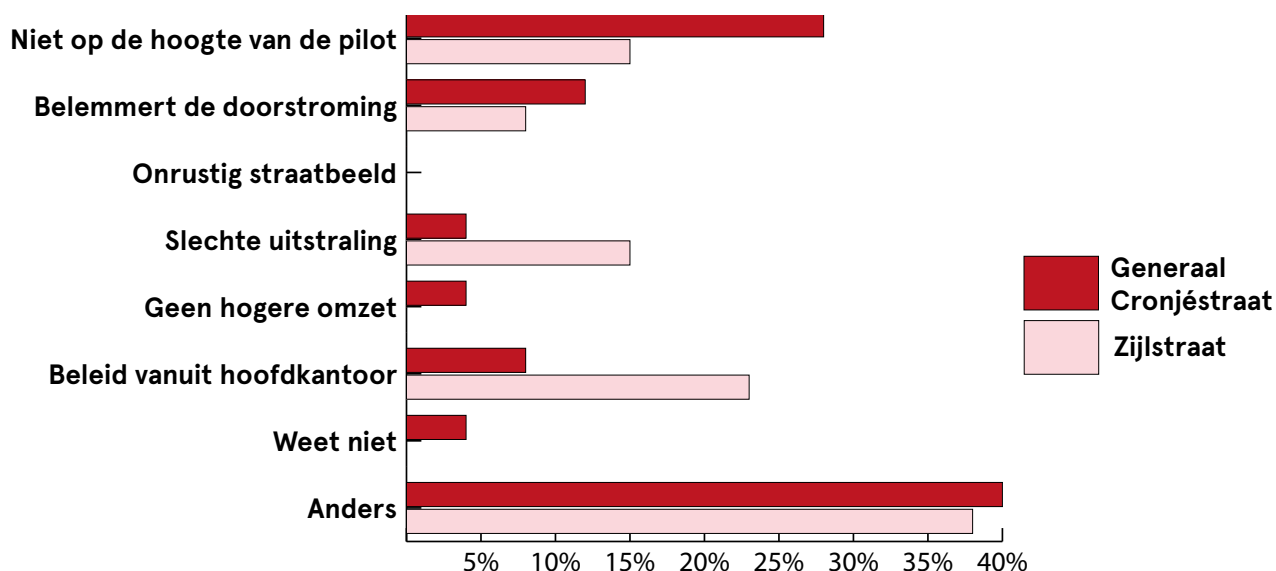

Figuur 7: Redenen voor deelname aan de pilot

Redenen voor geen deelname pilot

Als we kijken naar redenen waarom niet-deelnemende respondenten (de minderheid, zie figuur 5 en 6) niet hebben meegedaan aan het plaatsen van uitstallingen, is dat voor 38% van deze respondenten uit de Zijlstraat een andere reden dan genoemd in de enquête. De twee meest voorkomende redenen zijn: "niet over nagedacht" of "zorgt voor een slechte uitstraling van de winkel". Andere redenen zijn het (landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie (23%) en het niet op de hoogte zijn van de pilot (15%) (zie figuur 8).

Ook in de Generaal Cronjéstraat geeft 40% van de niet-deelnemende respondenten een eigen reden aan, waarin men met name aangeeft dat uitstallingen niet passen bij het product dat zij aanbieden. Ook wordt hier genoemd dat zij al gebruik maken van uitstallingen in de vorm van 'versieringen' die altijd zijn toegestaan zoals plantenbakken binnen 0,5 meter van de gevel. De tweede reden is dat deze respondenten niet op de hoogte zijn van de pilot (28%). Tot slot geeft 12% van deze respondenten aan dat het plaatsen van uitstallingen de doorstroming van voetgangers en overig verkeer belemmert (zie figuur 8).

Figuur 8: Redenen voor geen deelname aan de pilot

Invloed op omzet

Het merendeel van de respondenten uit beide straten geeft aan dat het toestaan van uitstallingen leidt tot een omzetverhoging. In de Zijlstraat is 58% van de respondenten deze mening toegedaan; in de Cronjéstraat geldt dit voor 47%. In de Zijlstraat vinden minder respondenten (27%) daarnaast dat de uitstallingen *geen invloed* hebben op de omzet in vergelijking met 39% van de respondenten uit de Cronjéstraat. Dit komt overeen met het eerder genoemde, namelijk dat meer respondenten in de Zijlstraat de omzetverhoging als belangrijkste reden noemen om gebruik te maken van uitstallingen in verhouding tot de Cronjéstraat.

Invloed op verkeersveiligheid

De meerderheid van de respondenten uit de Zijlstraat geeft aan dat de uitstallingen *geen invloed* hebben op de veiligheid voor zowel voetgangers (63%), fietsers (89%) en automobilisten (85%) (zie figuur 9).

“Degenen die wel uitstallen, doen dit altijd keurig dichtbij de gevel” – ondernemer Zijlstraat

De 25% van de respondenten die aangeeft dat de uitstallingen het minder veilig voor voetgangers maken, geven met name als reden dat de voetgangers op straat gaan lopen doordat andere zaken, zoals geparkeerde fietsen in fietsparkeervakken en terrassen, ruimte op de stoep innemen. Door uitstallingen, aanvullend op andere zaken, slibt de stoep hier dicht. Dit geldt met name voor het noordelijk deel van de Zijlstraat.

Ook in de Cronjéstraat vindt de meerderheid van de respondenten dat de uitstallingen *geen invloed* hebben op de veiligheid voor zowel voetgangers (79%), fietsers (75%) als automobilisten (92%) (zie figuur 9).

“Ik zet uitstallingen tegen mijn etalageraam, niemand heeft er last van.” – ondernemer Cronjéstraat

In de Cronjéstraat zien we niet, zoals dat wel het geval is in de Zijlstraat, dat een (kleiner) deel van de respondenten zich met name zorgen maakt om de veiligheid van één groep verkeersdeelnemers (in de Zijlstraat de voetgangers). In de Cronjéstraat zien we dat voor zowel de voetgangers als de fietsers 15% van de respondenten aangeeft dat de uitstallingen het minder veilig maken voor hen (zie figuur 9).

“Fietsers rijden over de stoep, vooral als het regent. In combinatie met uitstallingen is dit soms gevaarlijk.” – ondernemer Cronjéstraat

	Minder veilig		Geen invloed		Veiliger	
	Cronjé	Zijlstraat	Cronjé	Zijlstraat	Cronjé	Zijlstraat
Veiligheid voor voetgangers	15%	26%	79%	63%	6%	11%
Veiligheid voor fietsers	16%	7%	74%	89%	10%	4%
Veiligheid voor automobilisten	4%	11%	92%	85%	4%	4%

Figuur 9: Invloed van uitstallingen op de verkeersveiligheid

Invloed op openbare ruimte

De invloed van uitstallingen op de openbare ruimte is onderzocht door het begrip ‘openbare ruimte’ op te delen in vier aspecten, namelijk: toegankelijkheid, netheid, sfeer en uitstraling, en ruimte en overzichtelijkheid.

Het grootste deel van de respondenten uit de Generaal Cronjéstraat geeft aan dat de uitstallingen *niet* van invloed zijn op de toegankelijkheid (82%), de ruimte en overzichtelijkheid in de straat (74%) en de netheid (58%). De netheid wordt door een klein aantal respondenten uit de Generaal Cronjéstraat (16%) *wél* ervaren als verslechterd (zie figuur 11).

Net als in de Generaal Cronjéstraat geeft het grootste deel van de respondenten uit de Zijlstraat aan dat de uitstallingen *niet* van invloed zijn op de toegankelijkheid (68%) en de ruimte en overzichtelijkheid in de straat (52%). In tegenstelling tot de resultaten uit de Cronjé, blijkt in de Zijlstraat dat de meningen over de bijdrage aan de netheid wat meer verdeeld zijn. De netheid wordt door een aantal respondenten uit de Zijlstraat (48%) ervaren als verbeterd, maar ook door een aantal respondenten (32%) als verslechterd. Zo heerst er in de Zijlstraat onder enkele ondernemers onvrede over uitstallingen van anderen.

“Uitstallingen geven meer gezelligheid en uitstraling aan zowel de winkels als de straat” – Ondernemer Zijlstraat

Figuur 10: Een voorbeeld van uitstallingen in de Zijlstraat

Zowel in de Generaal Cronjéstraat als de Zijlstraat blijkt uit de resultaten duidelijk dat volgens de meerderheid van de ondernemers de sfeer en uitstraling positief verbetert door de uitstallingen. Respectievelijk 67% van de respondenten uit de Generaal Cronjéstraat en 79% uit de Zijlstraat geeft dit aan (zie figuur 11).

	Verslechterd		Geen invloed		Verbeterd	
	Cronjé	Zijlstraat	Cronjé	Zijlstraat	Cronjé	Zijlstraat
Toegankelijkheid	4%	8%	82%	68%	14%	24%
Netheid	16%	32%	58%	20%	26%	48%
Sfeer en uitstraling	10%	8%	23%	13%	67%	79%
Ruimte en overzichtelijkheid	12%	20%	74%	52%	14%	28%

Figuur 11: Invloed van uitstallingen op de openbare ruimte

Gekeken naar het gewogen gemiddelde van de vier bovengenoemde aspecten van 'openbare ruimte' blijkt uit de enquête dat relatief meer respondenten uit de Zijlstraat van mening zijn dat de uitstallingen de openbare ruimte verbeteren, in vergelijking met de Cronjéstraat.

Algemene ervaring

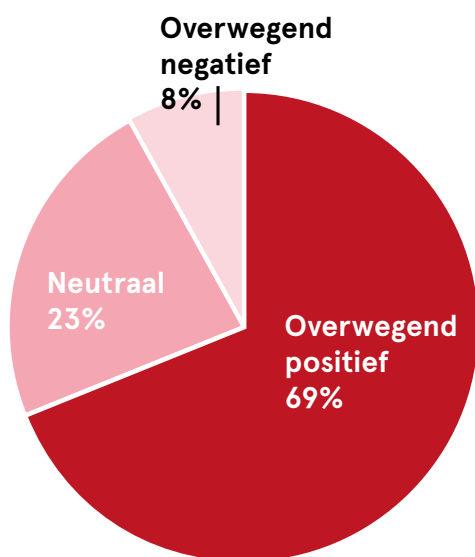
Beiden straten zijn *overwegend positief* over de pilot uitstallingen; voor de Zijlstraat geldt dit voor 74% van de respondenten, in de Cronjéstraat geldt dit voor 69% van de respondenten (zie figuur 12 en 13). Enkele redenen die worden genoemd:

“Je ziet meteen wat er is, kleine winkels kunnen zich beter profileren en het voegt wat toe aan de sfeer en gezelligheid” – ondernemer Zijlstraat

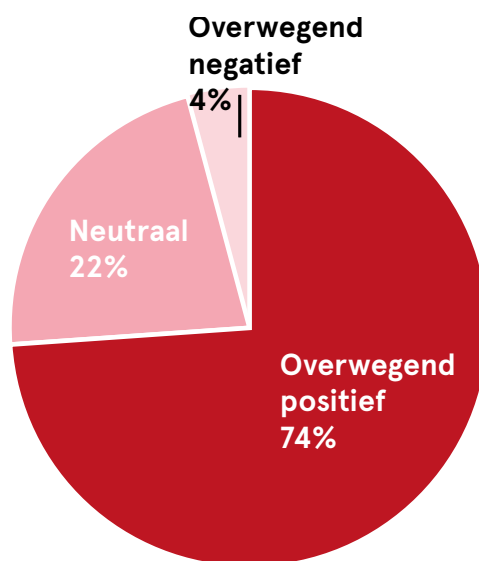
“De bezoekers kunnen beter zien wat waar te koop is en het buiten al aanraken en bekijken of het bevalt” – ondernemer Cronjéstraat

Een aantal ondernemers oordelen *neutraal* en de belangrijkste reden die hiervoor wordt gegeven is dat zij weinig hebben gemerkt van de geplaatste uitstallingen. Dit geldt voor zowel de Zijlstraat (22%) als de Cronjéstraat (23%).

Er zijn nauwelijks negatieve reacties: één respondent uit de Zijlstraat (4%) en vier respondenten uit de Cronjéstraat (8%) beoordelen de geplaatste uitstallingen als *overwegend negatief*.

Figuur 12: Algemene ervaring pilot uitstallingen in de Generaal Cronjéstraat

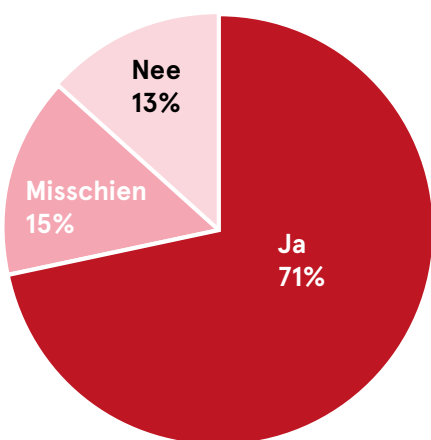
Figuur 13: Algemene ervaring pilot uitstallingen in de Zijlstraat

3.3 Verkenning blijvend opheffen van het uitstallingenverbod

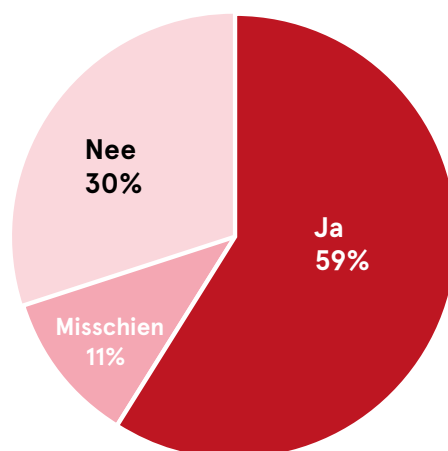
In het laatste deel van de enquête is gevraagd naar de wens van ondernemers om in de toekomst blijvend gebruik te maken van het mogen plaatsen van uitstallingen, en zo ja, om welke reden.

Toekomstige deelnemers

Uit beide straten geeft de meerderheid van de respondenten aan in de toekomst gebruik te willen maken van het plaatsen van uitstallingen. Dit geldt voor 59% van de respondenten uit de Zijlstraat en 71% uit de Cronjéstraat (zie figuur 14 en 15).

Figuur 14: Toekomstig gebruik uitstallingen Generaal Cronjéstraat

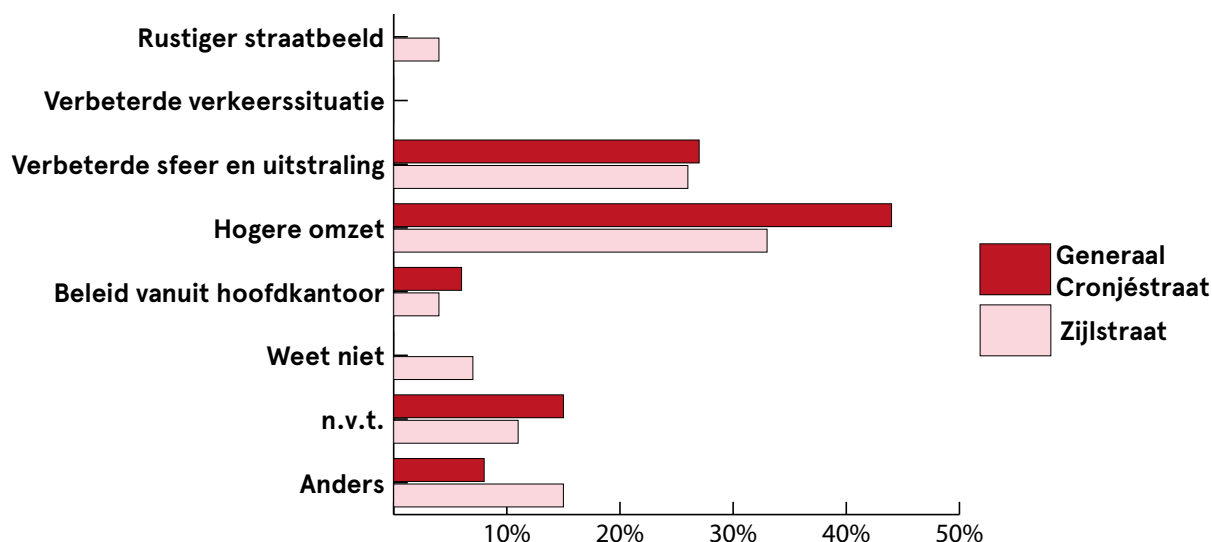
Figuur 15: Toekomstig gebruik uitstallingen Zijlstraat

Redenen om in de toekomst uitstallingen te plaatsen

De twee belangrijkste redenen om dit in de toekomst te (blijven) doen zijn volgens de respondenten (de meerderheid, zie figuur 14 en 15) uit beide straten: het plaatsen van uitstallingen levert een bijdrage aan een hogere omzet (Zijlstraat 33%, Cronjéstraat 44%) en het levert een bijdrage aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat (Zijlstraat 26%, Cronjéstraat 27%) (zie figuur 16).

Het is opvallend dat de ondernemers die op dit moment meedoen aan de pilot (ook de meerderheid) in de Cronjéstraat aangeven dat dit met name is vanwege het verhogen van de sfeer en uitstraling van de straat (zie pagina 13). Echter, zodra het om deelname in de toekomst gaat wordt als belangrijkste reden de verhoogde omzet genoemd.

Figuur 16: Redenen om in de toekomst uitstallingen te (blijven) plaatsen

Redenen om in de toekomst geen uitstallingen te plaatsen

De belangrijkste reden van respondenten (de minderheid, zie figuur 14 en 15) om in de toekomst *geen* uitstallingen te plaatsen verschilt tussen de twee straten.

In de Zijlstraat beoogt een klein aantal respondenten (17%) dit niet te doen vanwege het onrustige straatbeeld dat de uitstallingen voor hen veroorzaken. In de Cronjéstraat worden de bijdrage aan een onrustig straatbeeld en de bijdrage aan een slechte uitstraling (beide 7%) genoemd als redenen om niet mee te doen.

BEVINDINGEN BESTUURSINTERVIEWS EN HANDHAVING

4 Bevindingen bestuursinterviews en handhaving

Er is met bestuursleden van beide winkeliersverenigingen een verdiepend gesprek gevoerd. Op 2 oktober 2018 is er een uur gesproken met de bestuursleden van de Generaal Cronjéstraat. Op 4 oktober 2018 is er een uur gesproken met een bestuurslid van de Zijlstraat. De overige bestuursleden van de Zijlstraat waren verhinderd. De informatie uit de gesprekken is aangevuld met input van de afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare Ruimte.

4.1 Evaluatie pilotperiode

In het eerste deel van de interviews is er gesproken over de ervaringen van het bestuur met het tijdelijk mogen plaatsen van uitstallingen.

Uitstallingenbeleid en de pilot: bekendheid

Wat allereerst ter sprake kwam was de bekendheid met het uitstallingenbeleid dat in 2015 is vastgesteld: het beleid dat het plaatsen van uitstallingen in de Zijlstraat en Generaal Cronjéstraat verbiedt buiten de vastgestelde kaders (zie: algemene regels uitstallingen en reclame via www.haarlem.nl/uitstallingen-en-reclame).

De ondernemers uit de Zijlstraat waren in grote lijnen op de hoogte van het uitstallingenbeleid, maar waren niet bekend met de details (wat is een uitstalling en wat niet? wat is een 'verfraaiing'? wat mag er aan de gevel?). Het bestuurslid van de winkeliersvereniging noemt het beleid 'lastig te begrijpen' voor ondernemers. Het is te uitgebreid, de taal is niet toegankelijk. Het is nooit duidelijk geweest wat precies wel en niet mag. Ten tijde van het verbod op uitstallingen waren er minder uitstallingen in de straat te vinden, maar ze zijn nooit helemaal verdwenen. Ondernemers plaatsten uitstallingen, tot zij een waarschuwing kregen.

“Het was voorheen een soort ‘piepsysteem’. Je zet als ondernemer wat neer totdat je teruggefloten wordt.” – Bestuurslid Zijlstraat

Het bestuur van de Generaal Cronjéstraat geeft juist aan dat de ondernemers goed op de hoogte waren van zowel de regelgeving ten tijde van het verbod op uitstallingen als de start van de pilot.

Communicatie, deelname en overwegingen

Het bestuur van de Generaal Cronjéstraat heeft het idee dat maar weinig ondernemers hebben deelgenomen aan de pilot. Het is volgens hen niet voor alle ondernemers interessant om uit te stallen: dit is afhankelijk van het specifieke aanbod van de ondernemer.

“Niet alle winkels lenen zich ervoor om uit te stallen” – Bestuurslid Generaal Cronjéstraat

Wél waren de ondernemers van beide winkelstraten goed geïnformeerd. Het bestuur van de Zijlstraat heeft alle ondernemers per mail op de hoogte gesteld van de pilot. Iedereen zou dus in theorie op de hoogte moeten zijn, maar in de praktijk bleek dit niet zo. Veel ondernemers

lezen hun mail niet of verdiepen zich hier niet verder in. Met betrekking tot de communicatie geeft het bestuur van de Cronjé aan dat iedereen op de hoogte is gebracht via het online communicatiekanaal Chainels. Ook zijn de exacte regels over wat is toegestaan als uitstalling volgens het bestuur goed gecommuniceerd.

Het bestuurslid van de Zijlstraat geeft aan qua hoeveelheid uitstallingen in de straat weinig verschil te hebben gemerkt tijdens de pilotperiode ten opzichte van de periode dat de uitstallingen niet toegestaan waren. Tijdens de pilotperiode stond niet ineens veel meer buiten, het werd namelijk ook al wel gedaan ten tijde van het verbod op uitstallingen. Het bestuurslid geeft aan dat ook hier het gebrek aan duidelijkheid de oorzaak is. Tot slot verschilt in de praktijk de uitwerking van het uitstallingenbeleid en de pilot voor alle ondernemers in de Zijlstraat. Diverse panden hebben een andere stoepbreedte: soms is de stoep voor een winkelpand maar 1,5 meter, soms wel 6 meter breed. Dit speelt volgens het bestuurslid een grote rol in het al dan niet plaatsen van uitstallingen en de waardering van de vrijheid die de pilot biedt.

In de Zijlstraat was het hoofdargument om wél uitstallingen te plaatsen voornamelijk berust op het verhogen van de zichtbaarheid van de individuele ondernemer en daarmee de omzetverhoging. Het plaatsen van borden met aanbiedingen leidt in dit geval tot indirecte omzetverhoging. Daarnaast zou het plaatsen van uitstallingen bijdragen aan een duidelijkere informatievoorziening voor de bezoekers. Zij kunnen zo sneller zien wie waar zit, wat zou bijdragen aan een aantrekkelijker winkelstraat.

In de Zijlstraat werden uitstallingen niet geplaatst door ondernemers omdat voornamelijk etenswaren worden gestolen wanneer deze buiten staan. Volgens het bestuurslid is dit het belangrijkste argument om geen uitstallingen te plaatsen. Daarnaast zouden uitstallingen niet bijdragen aan de aantrekkelijkheid van de straat, doordat iedere uitstalling anders is. Desondanks is dit geen argument dat ondernemers tegenhoudt. Dat het de doorstroming zou kunnen belemmeren interesseert ondernemers ook weinig volgens het bestuurslid.

Ook het bestuur van de Cronjéstraat geeft aan dat de uitstallingen vooral voor de zelfstandige ondernemers omzetverhogend zijn. Een uitstalling maakt bezoekers nieuwsgierig, ook al spreekt de boodschap van de uitstalling niet meteen aan.

“Het is mijn beste vierkante meter” – Bestuurslid Generaal Cronjéstraat

Andere argumenten die de bestuursleden van de Generaal Cronjéstraat noemen vóór het plaatsen van uitstallingen zijn het verhogen van de voetgangersveiligheid en de sfeer. Op het moment dat in deze straat de uitstallingen geplaatst worden, neemt ook de veiligheid voor voetgangers op de stoep toe. Uitstallingen verhinderen namelijk dat fietsers (ongoorloofd) over de stoep gaan fietsen, iets wat doorgaans veel gebeurt in de straat als de stoep leeg is. Het bestuur van de Generaal Cronjéstraat heeft geen geluiden van de ondernemers zelf gehoord om juist geen uitstallingen te plaatsen. Tot slot is er een aantal grootwinkelbedrijven die geen uitstallingen plaatsen vanwege (landelijke) regelgeving vanuit het hoofdkantoor.

Invloed op verkeersveiligheid

Volgens het bestuurslid van de Zijlstraat zou de pilot in theorie van invloed kunnen zijn op de verkeersveiligheid in de straat, maar in de Zijlstraat is dit in de praktijk niet gebeurd. Het is in de Zijlstraat altijd druk, het is een doorgaande straat (voor voetgangers, fietsers, brandweer etc.). Doordat er geen auto's en scooters mogen rijden (behalve vergunninghouders) lopen mensen en toeristen toch wel midden op straat. Dit heeft meer te maken met onwetendheid van bezoekers, het uitnodigende karakter (winkelstraat om te slenteren) van de straat en de andere obstakels zoals terrassen en fietsen die op de stoepen staan. De conclusie van het bestuurslid: onveilig is het in die zin toch; mensen lopen non-stop van de stoep op de straat en weer terug. Het plaatsen van 'extra' uitstallingen heeft hier niks mee te maken. Er zijn ook geen incidenten gesignaleerd door de ondernemers die te maken hebben met de uitstallingen.

Het bestuur van de Generaal Cronjéstraat vindt dat de uitstallingen in de praktijk een positief effect hebben op de verkeersveiligheid voor voetgangers. Het is in de straat feitelijk toegestaan voor fietsers om onder de luifels te fietsen, waar ook de voetgangers lopen. Door het plaatsen van uitstallingen is gebleken dat bezoekers niet meer onder de luifels fietsen. Ook heeft het bestuur geen opmerkingen gehad van handhavers of politie, er zijn dus geen incidenten gesignaleerd die te maken hebben met de uitstallingen. In aanvulling hierop: de afdeling Beheer & Beleid Openbare Ruimte rapporteerde dat de laatste geregistreerde ongevallen dateren van mei 2018. In beide gevallen waren er geen voetgangers betrokken. Ook deze afdeling concludeert hieruit dat de pilot uitstallingen geen negatieve invloed heeft gehad op de verkeersveiligheid.

Invloed op openbare ruimte

Volgens het bestuur van de Generaal Cronjéstraat zorgen de geplaatste uitstallingen van ondernemers voor een gezelligere straat. Met andere woorden: het werkt sfeerverhogend.

Volgens het bestuurslid van de Zijlstraat zorgen uitstallingen in het algemeen juist voor een rommelig straatbeeld doordat de geplaatste uitstallingen niet uniform zijn. Ze zouden dus het straatbeeld minder aantrekkelijk maken. Aan de andere kant verhogen uitstallingen de overzichtelijkheid in de straat: voor bezoekers is het gemakkelijk om te zien welke ondernemer waar gevestigd is. Deze effecten zijn tijdens de pilotperiode niet versterkt, omdat uitstallingen voorafgaand aan de pilot ook vaak gewoon geplaatst werden.

Volgens de afdeling Veiligheid & Handhaving is er tijdens de pilotperiode geen sprake geweest van excessen. Tijdens de pilotperiode zijn er slechts twee meldingen over de openbare ruimte binnen gekomen. De eerste melding had betrekking op een ondernemer die een groot (defect) handelswaar voor de deur had geplaatst. Deze ondernemers is voor de pilotperiode ook al eens hierop aangeschreven. Deze melding lijkt dus niet samen te hangen met de vrijheid die de pilot biedt. De tweede melding is binnengekomen over een uitstalling van een ondernemer die zich tijdens de pilotperiode niet aan de regels hield voor het plaatsen van uitstallingen.

4.2 Verkenning blijvend opheffen van het uitstallingsverbod

In het tweede deel van de interviews hebben we gesproken over het draagvlak voor het eventueel blijvend opheffen van het uitstallingsverbod in de Zijlstraat en de Generaal Cronjéstraat. Doel was om bij deze afvaardigingen van beide ondernemerscollectieven door te vragen naar argumentatie en hun eigen meningen en wensen.

Draagvlak

Draagvlak voor het blijvend opheffen van het verbod op uitstallingen is er in de Zijlstraat. Er zijn immers meer voordelen dan nadelen gesignaleerd in de Zijlstraat. Het bestuur van de Generaal Cronjéstraat geeft aan ook geen negatieve reacties te hebben ontvangen over de pilotperiode. Zelf is het bestuur erg positief over de (tijdelijk) toegestane uitstallingen en ziet deze vrijheid graag blijvend.

“Als je gezamenlijk en blijvend iets op een verantwoorde manier buiten kunt zetten, dan krijg je een heel ander beeld van de straat. Ik denk dat dat van groot belang is voor de Cronjé.” – Bestuurslid Generaal Cronjéstraat

Tot slot geeft de afdeling Veiligheid & Handhaving aan geen belemmeringen te zien in het verlengen van de pilot, of het blijvend opheffen van het verbod.

Wensen van de bestuursleden

Een wens van het bestuur van de Generaal Cronjéstraat heeft betrekking op een regel in het uitstallingsbeleid die stelt dat het plaatsen van uitstallingen op de stoep (uitgezonderd daghandel in versproducten, dagbladen en uitstallingen ter verfraaiing) niet toegestaan is, terwijl goederen of kleine objecten (geen uitzonderingen), opgehangen aan de gevel met dezelfde afmetingen wel zijn toegestaan. Het bestuur ziet hier geen verschil wat betreft de ruimte die de uitstalling inneemt en de mogelijke belemmering voor voetgangers. De regel is volgens hen niet consistent: een toegestaan reclamebord aan de gevel levert net zo veel 'hinder' op voor voetgangers als een niet-toegestaan reclamebord op de stoep. Dit vormt volgens het bestuur dan ook geen geldig argument om het verbod op uitstallingen niet blijvend op te heffen.

Volgens het bestuurslid van de Zijlstraat zou de regelgeving meer toegespitst moeten zijn op iedere afzonderlijke winkelstraat in de binnenstad van Haarlem. Tussen de straten bestaat een grote variatie met betrekking tot de verkeerssituatie, het type ondernemers met (al dan niet) andere uitstallingen, de breedte van de stoepen en de afstanden tot de gevels. Het bestuurslid noemt een operationele vertaalslag die gemaakt moet worden. In de praktijk zou dit betekenen dat iedere straat een eigen beleid krijgt, dat aansluit op het profiel van de straat, rekening houdend met de stoepbreedte, afstanden tot gevel en belang van doorstroming. Voor de Zijlstraat zou dit dan betekenen dat zij een eigen beleid krijgt, want iedere straat is anders.

Het gebiedsgerichte beleid zou zelfs kunnen worden gevat in een 'beeldkwaliteitsplan' per straat of gebied. Het vastleggen van uniforme richtlijnen per straat voor uitstallingen zou een waardevolle aanvulling op een uitstallingsbeleid zijn. Zo blijft de aantrekkelijkheid van een straat behouden, en creëer je wellicht zelfs een kwaliteitsimpuls. Om tot gebiedsgerichte regelgeving te komen is het belangrijk om de (besturen van) verenigingen te betrekken, zij kennen de straat het beste en vertegenwoordigen de rest van de ondernemers.

Als de gemeente in de toekomst echt impact wil maken met een blijvend opgeheven uitstallingsverbod, dan zal iedere ondernemer op de hoogte moeten zijn en de regelgeving moeten begrijpen. Vooral het taalgebruik kan begrijpelijker voor ondernemers. Het is efficiënter om ondernemers te helpen bij het begrijpen van het beleid (Wat mag wel, wat mag niet? En waarom niet?), dan hen te straffen op overtredingen. Voor het voorkómen van overtredingen is meer draagvlak dan voor het bestrijden van overtredingen.

Tot slot noemt het bestuurslid van de Zijlstraat de onduidelijkheid omtrent het terrassenbeleid in relatie tot het uitstallingsbeleid. Dit is voor zowel ondernemers als klanten onbegrijpelijk. Op dit moment mogen uitstallingen niet geplaatst worden, terwijl de stoepen wel tot de rand volgebouwd worden met terrassen. Het bestuurslid plaatst zelf een statafel buiten voor zijn winkel. Dit is binnen het oude beleid niet toegestaan, maar volgens handhavers tijdens de pilot ook niet. Dit strookt niet met de terrassen die verderop staan. Er wordt dan ook gepleit voor een betere integratie van beide regelgevingen.

CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

5 Conclusies en aanbevelingen

De pilot die het plaatsen van uitstallingen in de Zijlstraat en Generaal Cronjéstraat tijdelijk toestaat, is in september en oktober 2018 geëvalueerd middels een ondernemersenquête, gesprekken met de bestuursleden van de winkeliersverenigingen en input van de afdelingen Veiligheid & Handhaving en Beheer & Beleid Openbare Ruimte. Er is onderzoek gedaan naar de ervaringen van de ondernemers en de gevolgen van het toestaan van uitstallingen voor het gebruik van de openbare ruimte en de veiligheid. De keuze omtrent het blijvend opheffen van het uitstallingsverbod in de Zijlstraat en de Generaal Cronjéstraat kan alleen gemaakt worden op basis van gedegen informatie. Op basis van de onderzoeksresultaten doen we een aantal aanbevelingen aan de gemeente Haarlem voor het al dan niet opheffen van het verbod op uitstallingen. Het gemeentebestuur kan de onderzoeksbevindingen en aanbevelingen gebruiken om een besluit te nemen over het wel of niet blijvend opheffen van het verbod op uitstallingen.

5.1 Conclusies

Op basis van de onderzoeksresultaten kunnen er een viertal conclusies getrokken worden. Deze zijn als volgt:

De pilot uitstallingen wordt als positief ervaren

Er kan gesteld worden dat ondernemers uit zowel de Zijlstraat als de Cronjéstraat over het algemeen positief zijn over de pilot uitstallingen. De onderzoeksresultaten tonen aan dat de uitstallingen geen negatieve invloed hebben op de verkeersveiligheid. Er is zelfs een positieve invloed van de uitstallingen op de verkeersveiligheid signaleerd in de Generaal Cronjéstraat. Ondernemers refereren met name naar externe factoren die van invloed zijn op de verkeersveiligheid; deze zijn beschreven in de aanbevelingen. Daarnaast tonen de onderzoeksresultaten aan dat de uitstallingen geen afbreuk doen aan de kwaliteit van de openbare ruimte. De sfeer en uitstraling in de twee pilotstraten verbeterde zelfs door het plaatsen van uitstallingen. De belangrijkste onvrede lijkt te bestaan over onaantrekkelijke uitstallingen van andere ondernemers, een gebrek aan duidelijkheid over de regelgeving omtrent uitstallingen en andere obstakels zoals terrassen en fietsen op de stoepen.

De pilotstraten verschillen

Het is belangrijk om te vermelden dat er qua gebruik van het plaatsen van uitstallingen aanzienlijke verschillen bestaan binnen en tussen de onderzochte straten. De gebieden verschillen qua profiel en hun functies, en daarmee hun oordeel over de pilot uitstallingsbeleid. Het westelijke deel van de Zijlstraat kent een ander profiel vanwege de aanwezigheid van de vele fietsparkeerplekken op de stoep. Om deze reden benadrukken respondenten uit dit deel van de Zijlstraat de aangetaste veiligheid voor voetgangers. Daarnaast is in de praktijk de uitwerking van het uitstallingsbeleid en de pilot voor iedere ondernemer in de Zijlstraat verschillend. De panden verschillen in stoepbreedte: soms is de stoep voor een winkelpand maar 1,5 meter, soms wel 6 meter breed. Dit speelt een grote rol in het al dan niet plaatsen van uitstallingen en de waardering van de vrijheid die de pilot biedt.

Ook tussen de straten bestaan verschillen: zo zorgt de mogelijkheid voor het fietsen onder de luifels van de Generaal Cronjéstraat voor hele andere uitdagingen op het gebied van voetgangersveiligheid dan het profiel van de Zijlstraat. Daarnaast worden de uitstallingen in de Generaal Cronjéstraat in hogere mate als sfeerverhogend ervaren, in tegenstelling tot de Zijlstraat, waar de uitstallingen met name bijdragen aan een hogere omzet. Het is dus duidelijk dat de gebieden niet op alle vlakken over één kam kunnen worden geschoren.

Er heerst onduidelijkheid over de regels met betrekking tot uitstallingen

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat er onduidelijkheid bestaat onder ondernemers over wat wel of wat geen uitstalling is. Zo denken velen dat verfraaiing zoals plantenbakken ook uitstallingen zijn, echter zijn dit 'uitstallingen' die altijd al toegestaan waren. Deze verwarring lijkt te spelen bij ondernemers die zich niet zodanig hebben ingelezen, en ook geen uitstalling plaatsen die eerst niet toegestaan was. Degenen met een sterke voorkeur voor het blijven plaatsen van uitstallingen gaven eerder aan ook goed op de hoogte te zijn van de regels. Vanwege de onduidelijkheid over regelgeving omtrent uitstallingen kan het zijn dat ondernemers bankjes, bloembakken e.d. hebben meegenomen in hun opvatting over uitstallingen en op basis van deze 'versieringen' hun ervaringen hebben gedeeld.

Er is draagvlak voor het blijvend opheffen van het uitstallingsverbod

De meerderheid van de respondenten heeft aangegeven gebruik te willen maken van het plaatsen van uitstallingen in de toekomst. De besturen van beide winkeliersverenigingen bevestigen dit. Wel is er een verschil in het motief van de huidige deelnemende ondernemers aan de pilot en van de toekomstige deelnemers uit de Cronjéstraat. Dit zou verklaard kunnen worden doordat de huidige pilot-deelnemers dit allereerst hebben gedaan om de sfeer en uitstraling van de straat te verbeteren, maar kijken zij naar de langere termijn, dan doen ze dit om een hogere omzet te realiseren.

5.2 Aanbevelingen

We adviseren de gemeente om het verbod op uitstallingen blijvend op te heffen in de Zijlstraat en Generaal Cronjéstraat. De volgende aanbevelingen dragen bij aan een groter draagvlak voor het toekomstige uitstallingsbeleid.

Duidelijkheid over regelgeving

Er heerst momenteel veel onduidelijkheid onder ondernemers over de specifieke regelgeving omtrent de uitstallingen. Het is niet duidelijk wat precies onder een uitstalling wordt verstaan en wat niet. Ook is het niet duidelijk wat het verschil is tussen de uitstallingen die altijd al zijn toegestaan en de uitstallingen die alleen tijdens de pilotperiode zijn toegestaan. Als de gemeente echt impact wil maken met het blijvend opheffen van het uitstallingsverbod, dan zal iedere ondernemer op de hoogte moeten zijn en het beleid moeten begrijpen. Communicatie speelt hierin een grote rol. Het is efficiënter om ondernemers te helpen bij het begrijpen van het beleid (Wat mag wel, wat mag niet? En waarom niet?) dan strenger handhaven.

Gebiedsgerichte regelgeving

Indien er besloten wordt om het uitstallingsverbod blijvend op te heffen in de genoemde pilotstraten, zou het beleid meer toegespitst kunnen worden op iedere straat afzonderlijk. Tussen de straten bestaat een grote variatie met betrekking tot de verkeerssituatie, het type ondernemers met (al dan niet) andere uitstallingen, de breedte van de stoepen en de afstanden tot de gevels. Dit bleek ook uit de onderzoeksresultaten. In de praktijk zou dit betekenen dat iedere straat een eigen regelgeving krijgt, dat aansluit op het profiel van de straat, rekeninghoudend met de stoepbreedte, verkeersregels, afstanden tot gevel en belang van doorstroming.

Aanvullend dienen overige knelpunten in een straat (zoals grote aantallen fietsen en terrassen op de stoep, fietsers die over de stoep fietsen etc.) kritisch bekeken te worden alvorens regelgeving met betrekking tot uitstallingen kan worden ingepast in een gebiedsgericht plan. Het is belangrijk om voldoende ruimte en veiligheid voor voetgangers op de stoep te garanderen. Uit het onderzoek blijkt dat een aantal andere factoren bijdragen aan onveilige situaties voor de deur, en niet de uitstallingen. Ook het vastleggen van uniforme richtlijnen per straat voor uitstallingen zou een waardevolle aanvulling zijn op de regelgeving. Zo blijft de aantrekkelijkheid van een straat behouden, en creëer je wellicht zelfs een kwaliteitsimpuls. Daarnaast zou de regelgeving locatiespecifiek beter geïntegreerd kunnen worden met het terrassenbeleid. Om tot gebiedsgerichte regelgeving te komen, is het belangrijk om de (besturen van) verenigingen te betrekken. Zij kennen de straat het best en vertegenwoordigen de belangen van de ondernemers in de gebieden.

**Samen de stad
mooier maken.**

Amsterdam

Prins Hendrikkade 48-N
1012 AC Amsterdam
+31 (0)20 260 2626
info@stadenco.nl

Postbus 11100
1001 GC Amsterdam

Eindhoven

Vestdijk 39-A
5611 CA Eindhoven
+31 (0)40 296 8844
info@stadenco.nl

Postbus 4914
5604 CC Eindhoven

Bijlage 1 – vragenlijsten

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Zijlstraat

INTRODUCTIE

Beste ondernemer,

De gemeenteraad van Haarlem wil graag weten wat de ondernemers vinden van de pilot uitstallingenbeleid in de Zijlstraat.*

In 2015 is door de Haarlemse gemeenteraad het uitstallingenbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen dat in bepaalde winkelstraten in Haarlem een uitstalverbod geldt. In de straten waar het uitstalverbod geldt (waaronder de Zijlstraat) werd een goede doorstroming (van voetgangers en overig verkeer), een rustiger straatbeeld en een verbeterde uitstraling gewenst.

In 2016 is de gemeente in gesprek gegaan met een aantal ondernemers uit de Zijlstraat. Bij hen leefde de wens om juist wél uitstallingen te plaatsen, ten einde de winkelstraat aantrekkelijker te maken voor het winkelend publiek. Om dit te testen is van januari tot oktober 2018 een pilot van start gegaan in de Zijlstraat die het plaatsen van uitstallingen tot op heden toestaat.

De pilot wordt afgerond met een evaluatie. Bureau Stad & Co voert een onderzoek uit naar de ervaringen van de ondernemers en het effect van de pilot op de openbare ruimte in de Zijlstraat.

Via deze vragenlijst horen we graag uw mening als ondernemer hierover.

Deelname aan de enquête duurt 5 tot 10 minuten. Uw antwoorden worden met de grootst mogelijke vertrouwelijkheid behandeld. Heeft u vragen, neem dan contact op met Marlot van Dijken via marlot@stadenco.nl

U kunt tot en met 5 oktober 2018 deelnemen aan dit onderzoek.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

* Een uitstalling is een zichtbare uiting om reclame te maken voor uw bedrijf of om uw zaak aantrekkelijker te maken (bijvoorbeeld een stoepbord, groenten en fruit, een mand met kleding welke op de stoep voor de zaak is geplaatst).

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Zijlstraat

Huidig gebruik pilot uitstallingenbeleid

1. Bent u bekend met het uitstallingenbeleid (verbod op uitstallingen) dat sinds 2015 van kracht is in uw winkelstraat?

☐ ja

☐ nee

2. Bent u bekend met de pilot uitstallingenbeleid (tijdelijk toestaan van uitstallingen) dat sinds januari 2018 van kracht is in uw winkelstraat?

☐ ja

☐ nee

3. Heeft u gebruik gemaakt van de tijdelijke regeling die het plaatsen van uitstallingen toestaat?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Zijlstraat

Reden

4. Wat is de belangrijkste reden dat u geen gebruik heeft gemaakt van het plaatsen van uitstallingen?

- ☐ Ik ben niet op de hoogte van het bestaan van de pilot
- ☐ Het belemmert de doorstroming van voetgangers en overig verkeer
- ☐ Het zorgt voor een onrustig straatbeeld
- ☐ Het zorgt voor een slechte uitstraling van de straat
- ☐ Het draagt niet bij aan een hogere omzet, het is niet rendabel
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ Anders, namelijk

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Zijlstraat

Reden

5. Wat is de belangrijkste reden dat u wel gebruikt gemaakt heeft van het tijdelijk plaatsen van uitstallingen?

- ☐ Het draagt bij aan een rustiger straatbeeld
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde verkeerssituatie in de straat
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat
- ☐ Het draagt bij aan een hogere omzet
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ Anders, namelijk..

Ervaringen pilot uitstallingenbeleid

6. In welke mate is het toestaan van uitstallingen van invloed op uw omzet?

- ☐ Geen invloed
☐ Leidt tot een omzetverhoging
☐ Leidt tot een omzetverschuiving
☐ Leidt tot een omzetverlaging
☐ Weet niet
☐ N.v.t.

7. Geef aan in welke mate de uitstallingen van invloed zijn op de volgende verkeersaspecten in uw winkelstraat:

	minder veilig	geen invloed	veiliger
Veiligheid voor voetgangers	☐	☐	☐
Veiligheid voor fietsers	☐	☐	☐
Veiligheid voor automobilisten	☐	☐	☐

Graag uw antwoord toelichten..

8. Geef aan in welke mate de uitstallingen van invloed zijn op de volgende aspecten van de openbare ruimte in uw winkelstraat:

	verslechterd	geen invloed	verbeterd
Toegankelijkheid	☐	☐	☐
Netheid	☐	☐	☐
Sfeer en uitstraling	☐	☐	☐
Ruimte en overzichtelijkheid	☐	☐	☐

Graag uw antwoord toelichten..

9. Wat is uw algemene ervaring met het tijdelijk toestaan van uitstallingen in uw winkelstraat?

- ☐ Overwegend positief
- ☐ Neutraal
- ☐ Overwegend negatief

Graag uw antwoord toelichten..

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Zijlstraat

Toekomst

10. Overweegt u om in de toekomst gebruik te maken van een eventueel verruimd uitstallingenbeleid*?

* Het plaatsen van uitstallingen wordt dan (in bepaalde mate) weer toegestaan

- ☐ Ja
- ☐ Misschien
- ☐ Nee

Graag uw antwoord toelichten..

11. Wat is de belangrijkste reden om hier in de toekomst wel aan mee te doen?

- ☐ Het draagt bij aan een rustiger straatbeeld
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde verkeerssituatie in de straat
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat
- ☐ Het draagt bij aan een hogere omzet
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ N.v.t.
- ☐ Anders, namelijk..

12. Wat is de belangrijkste reden om hier in de toekomst niet aan mee te doen?

- ☐ Het belemmert de doorstroming van voetgangers en overig verkeer
- ☐ Het zorgt voor een onrustig straatbeeld
- ☐ Het zorgt voor een slechte uitstraling
- ☐ Het draagt niet bij aan een hogere omzet, het is niet rendabel
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ Anders, namelijk:

13. Vindt u het belangrijk dat deze eventuele verruiming van het uitstallingenbeleid dan voor alle Haarlemse winkelstraten geldt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

Graag uw antwoord toelichten..

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Zijlstraat

Afsluiting

14. Heeft u nog een opmerking of suggestie voor de gemeente over het uitstallingenbeleid en een eventuele verruiming van het beleid?

15. Bedrijfsgegevens en contactgegevens:

Naam onderneming

Eigen naam

Uw functie

E-mailadres

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Beste ondernemer,

De gemeenteraad van Haarlem wil graag weten wat de ondernemers vinden van de pilot uitstallingenbeleid in de Cronjéstraat.*

In 2015 is door de Haarlemse gemeenteraad het uitstallingenbeleid vastgesteld. Hierin is opgenomen dat in bepaalde winkelstraten in Haarlem een uitstalverbod geldt. In de straten waar het uitstalverbod geldt (waaronder de Cronjéstraat) werd een goede doorstroming (van voetgangers en overig verkeer), een rustiger straatbeeld en een verbeterde uitstraling gewenst.

In 2016 is de gemeente in gesprek gegaan met een aantal ondernemers uit de Cronjéstraat. Bij hen leefde de wens om juist wél uitstallingen te plaatsen, ten einde de winkelstraat aantrekkelijker te maken voor het winkelend publiek. Om dit te testen is van januari tot oktober 2018 een pilot van start gegaan in de Cronjéstraat die het plaatsen van uitstallingen tot op heden toestaat.

De pilot wordt afgerond met een evaluatie. Bureau Stad & Co voert een onderzoek uit naar de ervaringen van de ondernemers en het effect van de pilot op de openbare ruimte in de Cronjéstraat.

Via deze vragenlijst horen we graag uw mening als ondernemer hierover.

Deelname aan de enquête duurt 5 tot 10 minuten. Uw antwoorden worden met de grootst mogelijke vertrouwelijkheid behandeld. Heeft u vragen, neem dan contact op met Marlot van Dijken via marlot@stadenco.nl

U kunt tot en met 5 oktober 2018 deelnemen aan dit onderzoek.

Hartelijk dank voor uw medewerking!

* Een uitstalling is een zichtbare uiting om reclame te maken voor uw bedrijf of om uw zaak aantrekkelijker te maken (bijvoorbeeld een stoepbord, groenten en fruit, een mand met kleding welke op de stoep voor de zaak is geplaatst).

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Cronjéstraat

Huidig gebruik pilot uitstallingenbeleid

1. Bent u bekend met het uitstallingenbeleid (verbod op uitstallingen) dat sinds 2015 van kracht is in uw winkelstraat?

- ☐ ja
☐ nee

2. Bent u bekend met de pilot uitstallingenbeleid (tijdelijk toestaan van uitstallingen) dat sinds januari 2018 van kracht is in uw winkelstraat?

- ☐ ja
☐ nee

3. Heeft u gebruik gemaakt van de tijdelijke regeling die het plaatsen van uitstallingen toestaat?

- ☐ Ja
- ☐ Nee

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Cronjéstraat

Reden

4. Wat is de belangrijkste reden dat u geen gebruik heeft gemaakt van het plaatsen van uitstallingen?

- ☐ Ik ben niet op de hoogte van het bestaan van de pilot
- ☐ Het belemmert de doorstroming van voetgangers en overig verkeer
- ☐ Het zorgt voor een onrustig straatbeeld
- ☐ Het zorgt voor een slechte uitstraling van de straat
- ☐ Het draagt niet bij aan een hogere omzet, het is niet rendabel
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ Anders, namelijk

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Cronjéstraat

Reden

5. Wat is de belangrijkste reden dat u wel gebruikt gemaakt heeft van het tijdelijk plaatsen van uitstallingen?

- ☐ Het draagt bij aan een rustiger straatbeeld
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde verkeerssituatie in de straat
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat
- ☐ Het draagt bij aan een hogere omzet
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ Anders, namelijk..

Ervaringen pilot uitstallingenbeleid

6. In welke mate is het toestaan van uitstallingen van invloed op uw omzet?

- ☐ Geen invloed
- ☐ Leidt tot een omzetverhoging
- ☐ Leidt tot een omzetverschuiving
- ☐ Leidt tot een omzetverlaging
- ☐ Weet niet
- ☐ N.v.t.

7. Geef aan in welke mate de uitstallingen van invloed zijn op de volgende verkeersaspecten in uw winkelstraat:

	minder veilig	geen invloed	veiliger
Veiligheid voor voetgangers	☐	☐	☐
Veiligheid voor fietsers	☐	☐	☐
Veiligheid voor automobilisten	☐	☐	☐

Graag uw antwoord toelichten..

8. Geef aan in welke mate de uitstallingen van invloed zijn op de volgende aspecten van de openbare ruimte in uw winkelstraat:

	verslechterd	geen invloed	verbeterd
Toegankelijkheid	☐	☐	☐
Netheid	☐	☐	☐
Sfeer en uitstraling	☐	☐	☐
Ruimte en overzichtelijkheid	☐	☐	☐

Graag uw antwoord toelichten..

9. Wat is uw algemene ervaring met het tijdelijk toestaan van uitstallingen in uw winkelstraat?

- ☐ Overwegend positief
- ☐ Neutraal
- ☐ Overwegend negatief

Graag uw antwoord toelichten..

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Cronjéstraat

Toekomst

10. Overweegt u om in de toekomst gebruik te maken van een eventueel verruimd uitstallingenbeleid*?

* Het plaatsen van uitstallingen wordt dan (in bepaalde mate) weer toegestaan

- ☐ Ja
- ☐ Misschien
- ☐ Nee

Graag uw antwoord toelichten..

11. Wat is de belangrijkste reden om hier in de toekomst wel aan mee te doen?

- ☐ Het draagt bij aan een rustiger straatbeeld
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde verkeerssituatie in de straat
- ☐ Het draagt bij aan een verbeterde sfeer en uitstraling van de straat
- ☐ Het draagt bij aan een hogere omzet
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ N.v.t.
- ☐ Anders, namelijk..

12. Wat is de belangrijkste reden om hier in de toekomst niet aan mee te doen?

- ☐ Het belemmert de doorstroming van voetgangers en overig verkeer
- ☐ Het zorgt voor een onrustig straatbeeld
- ☐ Het zorgt voor een slechte uitstraling
- ☐ Het draagt niet bij aan een hogere omzet, het is niet rendabel
- ☐ (Landelijk) beleid vanuit de hoofdorganisatie
- ☐ Weet niet
- ☐ Anders, namelijk:

13. Vindt u het belangrijk dat deze eventuele verruiming van het uitstallingenbeleid dan voor alle Haarlemse winkelstraten geldt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

Graag uw antwoord toelichten..

Evaluatie pilot uitstallingenbeleid Cronjéstraat

Afsluiting

14. Heeft u nog een opmerking of suggestie voor de gemeente over het uitstallingenbeleid en een eventuele verruiming van het beleid?

15. Bedrijfsgegevens en contactgegevens:

Naam onderneming

Eigen naam

Uw functie

E-mailadres

Hartelijk dank voor uw medewerking!

Bijlage 2 – topiclijst

1. **Aantal deelnemers**
2. **Redenen voor wel/geen deelname**
3. **Reacties van ondernemers**
4. **Effecten op de verkeersveiligheid**
5. Voetgangers
6. Fietzers
7. Automobilisten
8. **Effecten op de openbare ruimte**
9. Toegankelijkheid
10. Netheid
11. Sfeer en uitstraling
12. Ruimte en overzichtelijkheid
13. **Bekendmaking van de pilot**
14. **Communicatie met ondernemers**
15. **Algemene ervaring**
16. **Wensen voor toekomstbeleid**

Bijlage 3 – input

Input afdeling Veiligheid & Handhaving

29 september 2018

Gelukkig zijn er tijdens de pilot geen excessen geweest. Voorafgaand van de pilot waren de ondernemers twijfelachtig over de pilot.

Ik heb nu het idee dat ze positief ingesteld zijn hierover. Zo hebben we maar 1 melding ontvangen.

Dit betreft een melding over een ondernemer die (weer) een defect product voor de deur had geplaatst. Zij stallen vaak defecte producten voor de deur. Hier zijn ze voor de pilot al eens op aangeschreven.

Samenvattend zie ik geen problemen om de pilot te verlengen.

Tijdens de pilotperiode is er 1 melding, (via Melding Openbare Ruimte) binnen gekomen over een uitstalling in de Zijlstraat, i.v.m. het zich niet houden aan de regels die van kracht zijn tijdens de pilot.

Input afdeling Beheer & Beleid Openbare Ruimte

27 september 2018

De laatste geregistreerde ongevallen dateren van mei 2018. In beide gevallen waren er geen voetgangers betrokken. Daar zouden we uit kunnen concluderen dat het uitstallingenbeleid geen negatieve invloed heeft op de verkeersveiligheid.